

CONMEMORACIÓIS

↓ Manuel García-Galano

Este ano noventa e oito é un ano de conmemoracións que poñen en pé veyos recordos sobre os qu'inda se reflexiona ou se discute. Xa saliron y salirán centos d'artículos y feiránse debates que se referirán —d'un xeito ou d'outro— al noventa e oito d'hai un século, nos que se falará, entre outras cousas, da xeración d'intelectuales á qu'aquel ano deu nome, das guerras coloniais y del precio qu'houbou que pagar por todo aquilo, de García Lorca, da Conferencia de París y, nun plano máis achegado, máis local, recordárase —cómo non— a morte del marino de Serantes, Fernando Villamil, luitando na guerra de Cuba.

Nun vou falar de nada de lo que queda dito posto qu'outros con muito máis acerto qu'eu xa lo fixeron ou lo feirán. Vou nomáis a referirme a un centenario que ten que ver col que foi, polo visto, el primeiro periódico que s'editou nel Partido Xudicial de Castropol, *El Faro de Tapia*, qu'era el órgano del *Círculo Católico de Obreros* de Tapia, y qu'el sou primeiro número vía a luz el 16 de xeneiro del ano 1898. Era úa publicación quincenal que salía el primeiro y terceiro domingos de cada mes y, según poñía nel encabezamento, chamábase defensor dos intereses morales y materiales del occidente da provincia.

Como queda dito, el periódico editáballo el *Círculo Católico de Obreros* de Tapia, que fora fundado nel mes de setembro del ano 1897, y qu'era úa entidade nacida baxo a inspiración da doutrina social da Igrexia alumada pol Papa León XIII na súa Encíclica *Rerum Novarum*.

Esta sociedade exercéu muita influencia na vida local de Tapia y fexo úa gran actividá nel orden da enseñanza tanto de nenos como de maiores. Así lo proba el feito de que s'impartisen a diario crases de gramática, lectura y escritura, francés, dibuxo, aritmética, xeografía, historia, música y relixón y moral.

Fixeron tamén bon labor cultural y artístico, y axina organizaron un coro, úa rondalla y úa banda de música, y tamén un grupo de teatro d'aficionados. Eran chamadeiras as veladas literario-musicales que celebraban en días señalados qu'acupaban á tarde entera y nas qu'actuaba xente non sólo da localidá si non das vilas vecías como a de Castropol, da qu'el músico Enrique Murias vía a miudo a tocar el piano, ou da Caridá, d'unde topamos tamén actuando nelas al cura-organista Demetrio Fernández, coadxutor d'aquela parroquia. Outros colaboradores d'estas funcións éranlo Renato Le Roux, un inxenheiro francés que dirixía as minas de ferro de Porcía —que daque-

taban en plena actividá—, así como algús catedráticos del *Instituto Casariego* de Tapia.

De todo esto y de muitas cousas máis nos deixou noticia *El Faro de Tapia*, qu'al sou centenario me tou referindo, si ben pouco máis que de pasada, pois as treixuadas da salú nun me dan fole pra muitas concesións máis aló qu'a de deixar constancia d'esta efeméride.

Era ún dos propósitos del periódico (que no máis durou dous anos) "*iluminar la poco despierta inteligencia del obrero*" y preservalos "*de lecturas perniciosas, proporcionándoles un contraveneno, sin olvidar lo que, aún siendo de un orden puramente material pueda serles útil para la vida*".

Ún nun pode menos qu'imaxinarse aqueles tempos y el Tapia d'aquel final de século unde seguro que chamaba el atención el cambio urbanístico qu'a vila experimentara cua construción, ademáis del porto, dos tres grandes edificios —el Instituto, el Ayuntamiento y as Escuelas— obra del gran benefactor local D. Fernando Fernández-Casariego y Rodríguez-Trelles, que, xunto cua praza del mercado y a nova igrexa que se taba erguendo, ye daban outra panorámica na qu'a nota alegre poñeríanla os estudantes del Instituto de Segunda Enseñanza —en búa parte de fora—, pois era estonces el único en muitas leugas á redonda.

Tamén el porto tía muito movemento, xa que nel se cargaba el mineral de Porcía, qu'era trido dende alí en carros del país y así vemos cómo nel mes de marzo del ano 1898 *El Faro de Tapia* rexistra úa entrada de nada menos que nove vapores. Nesto fomos a menos, como tamén lo fomos nel número de nacementos, xa que de xeneiro a abril d'aquel ano naceron nel conceyo 43 nenos, mentras que nel mesmo periodo de cen anos despóis, ou sía, neste, sólo lo fixeron 9.

Sabemos tamén pol periódico qu'un quilo de carne costaba daquela úa peseta, dúas úa medida de trigo y outras dúas úa medida de fabas. Abonda con dicir que por sete reales podía comprarse úa arroba de patacas y por nove perróis úa medida de castañas.

El Faro de Tapia tuvo un fiyo, que se chamou como sou padre y que viviu tres anos, de xeneiro de 1956 a decembre de 1958, y qu'era editado pol Centro de Iniciativas y Turismo de Tapia. 🌊

POSDATA: Despóis d'escrito este artículo entérome de qu'el Conceyo de Tapia pensa fer úa edición facsimilar d'*El Faro de Tapia* pra presentar este brao. Nun podo máis qu'alegrarme pola noticia y felicitarme porque, al cabó, toda a xente interesada vaya poder disfrutar y consultar este periódico.

